

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

за спеціальністю В11 Філологія

спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи політичної лінгвістики
Викладач (-і)	Соловійова Тетяна Олександрівна
Контактний телефон викладача	096 63 69 556
Е-mail викладача	tetiana.soloviova@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 13.40 ауд. 209 (ФІМ); четвер 15:00 в Zoom https://us04web.zoom.us/j/2319217129?pwd=xFbi7apebzIvX9PoKArWG0b7jlrLYM.1 (за домовленістю з викладачем).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом</i> вивчення навчальної дисципліни є основи медійно-політичної комунікації, зокрема її структури, основних рис, тенденцій та місця в суспільно-комунікативному просторі; жанрової парадигматики медійно-політичних текстів, їх специфічних ознак, функційного й когнітивного навантаження. Курс «Основи політичної лінгвістики» спрямований на розвиток навичок системного аналізу політичного і медійного мовлення, розрізнення маніпулятивних та сугестивних технологій у межах текстів різних жанрів і форм; на формування умінь перекладу, продукування та редагування медійно-політичних текстів відповідно до лексичних, граматичних, синтаксичних норм, а також згідно зі стилістичними, функційними й екстралінгвальними вимогами. Структура й наповнення курсу сприятиме вивченню фахової термінології, вдосконаленню навичок ведення дискусії та її перекладу, адміністрування суспільно-політичної полеміки усної форми, аналізу лінгвальних та екстралінгвальних чинників політичного та медійного дискурсів, перекладу медійно-політичного мовлення та ін.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою</i> курсу є формування у студентів розуміння медійно-політичного дискурсу як системи і його місця у сучасному світовому соціумі; розвиток компетентностей, необхідних для здійснення ефективної комунікації у медійному та політичному дискурсі.</p> <p>Основними <i>цілями</i> вивчення дисципліни є: ознайомлення зі структурою медійно-політичного-дискурсу, специфічними ознаками та принципами взаємодії у ньому; формування навичок ефективного тлумачення, ведення та адміністрування медійно-політичної комунікації з елементами перекладу; розвиток критичного й креативного мислення студентів; вдосконалення навичок володіння англійською мовою, розширення професійного словникового запасу.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u>	
<p>ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p>	

Фахові компетентності:

ФК6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчає(ю)ться, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами, зокрема англійською мовою та другою іноземною мовою.

ФК10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК12 Здатність до організації ділової комунікації.

Результати навчання:

РН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

РН5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

РН11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

РН15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

РН17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
7	В11 Філологія	4	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Політична лінгвістика. Поняття політичного дискурсу.	2	2	8
Тема 2. Основні інституції сучасного суспільства: медіа та політика. Європейський та світовий досвід медійно-політичної комунікації	2	2	8
Тема 3. Жанри політичного дискурсу	2	2	8
Тема 4. Політична комунікація в медіа. Специфічні ознаки, складності, законодавче підґрунтя.	2	4	8
Тема 5. Сугестивний та персуазивний характер медійно-політичних текстів.	2	4	8
Тема 6. Сучасні політичні PR-технології та їх реалізація в тексті.	-	2	8

Тема 7. Стилiстичнi особливостi медiйно-полiтичних текстiв.	2	2	12
ЗАГАЛОМ:	12	18	60
6. Система оцiнювання навчальної дисциплiни			
Загальна система оцiнювання навчальної дисциплiни	Система оцiнювання побудована згiдно з критерiями оцiнювання навчальних досягнень студентiв, що регламентованi в унiверситетi. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лекцiйному/практичному заняттi); підсумковий (перевiрка письмового iндивiдуального завдання; підсумкова контрольна робота у виглядi тесту з рiзними типами завдань).		
Вимоги до письмової роботи	<p><u>Iндивiдуальне завдання :</u> Iндивiдуальне завдання складається з двох частин. Одна частина (теоретична) (1/3 вiд обсягу) має мiстити короткий огляд полiтичного дискурсу однiєї краiни (та/або нацiї) певного перiоду. Друга частина (2/3 обсягу) – стилiстично-прагматичний аналіз англomовного тексту полiтичного дискурсу (полiтичного публiчного виступу, дебатiв, iнтерв'ю полiтика та iн.). Робота має науково-дослiдний характер, тому має мiстити покликання на використанi теоретичнi джерела, а також на аналізований текст-джерело. Оформлюється текст вiдповiдно до стандартiв науково-академiчного стилю та вимог. Структура: титульна сторiнка, вступ, основна частина (двокомпонентна), висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг 10–5 с. Здається в електронному виглядi у форматi pdf. Оцiнюється вiд 1 до 15 балiв. Аналіз має бути зданий не пiзніше нiж за два днi до проведення останнього заняття на електронну пошту викладача або у друкованому виглядi на передостанньому аудиторному заняттi.</p> <p><u>Підсумковий тест:</u> Письмове підсумкове тестування складається з 20 завдань рiзного типу. Тестування вiдбувається на останньому заняттi в письмовому виглядi або в онлайн-формi.</p>		
Практичнi заняття	Знання студента оцiнюються як з теоретичної, так i з практичної пiдготовки вiдповiдно до нацiональної шкали за такими критерiями: « вiдмiнно » – здобувач освiти твердо засвоїв теоретичний матерiал, глибоко i всебiчно знає змiст навчальної дисциплiни, основнi положення наукових першоджерел та рекомендованої лiтератури, логiчно мислить i буде вiдповiдь, вiльно використовує набутi теоретичнi знання при аналізi практичного матерiалу, висловлює своє ставлення до тих чи iнших проблем, демонструє високий рiвень засвоєння практичних навичок; « добре » – здобувач освiти добре засвоїв теоретичний матерiал, володiє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої лiтератури, аргументовано викладає його; має практичнi навички, висловлює свої мiркування щодо тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей i похибок у логiцi викладу теоретичного змiсту або при аналізi практичного матерiалу; « задовiльно » – здобувач освiти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисциплiни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованiй лiтературi, але непереконливо вiдповiдає, плутає поняття,		

	<p>додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Формою підсумкового контролю, метою якого є виявлення рівня засвоєння навчальної дисципліни в цілому, є залік. Максимальну кількість балів за залік (100) розраховують на основі суми балів за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аудиторну роботу (максимум 75 балів): за усні, письмові відповіді на практичних заняттях – 45 б.; за участь у дискусіях, опитуваннях на лекціях – 20 б.; за поточні контрольні роботи – 10 б.; - підсумкова письмове тестування (максимум 10 балів); - індивідуальне завдання (стилістично-прагматичний аналіз тексту політичного дискурсу) (максимум 15 балів). <p>Залік отримують студенти, які набрали не менше 50 балів за результатами поточного й підсумкового контролю. Студенти, які набрали менше 50 балів, можуть отримати залік за відомістю №2 за умови відпрацювання пропущених занять і виконання письмових завдань.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за аудиторну роботу, індивідуальне письмове завдання (самостійну роботу), підсумковий контрольний тест. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента/студентки на лекційних та практичних заняттях, активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку індивідуальну письмову роботу не пізніше як за два дні до останнього встановленого розкладом заняття. На останньому занятті проводиться підсумковий контрольний тест, під час якого не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, конспектами, записами, книгами. Не допускається списування та плагіат при виконанні будь-яких письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науководослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomuplahiatu.pdf>. Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої

освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: [https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/)

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-proindivid.-grafik.pdf> Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/povtorne-vuvchenniadustzuplin.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Великорода Ю. М. Прецедентні феномени в американському медійному дискурсі (на матеріалі часописів «Time» та «Newsweek») : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2012. 219 с.
2. Нагорна Л. Політична лінгвістика: стан і статус. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2006. Вип. 30 (2). С. 160–168. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2006_30%282%29__18
3. Нечипоренко Б. Ю. Вербальні засоби формування масової свідомості в сучасному політичному дискурсі китайських ЗМІ : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.13. Київ, 2014. 19 с.
4. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. 2008. Вип. 39. С. 218–221 URL : <http://eprints.zu.edu.ua/2446/1/218-221.pdf> (дата звернення: 26.09.2018).
5. Петренко В. В. Політична мова як засіб маніпулятивного впливу : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2003. 177 с.
6. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалах сучасної газетної публіцистики) : монографія. Київ : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. 392 с.
7. Соловійова Т. О. Аксіологічна функція гасел політичних сил президентської виборчої кампанії 2019 року в Україні. *Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри : матеріали доповідей*. Кривий Ріг, 2020. С. 140–143.
8. Соловійова Т. О. Особливості жанрової парадигматики сучасного українського політичного дискурсу. *Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації : матеріали доповідей*. Київ, 2020. С. 98–100.
9. Соловійова Т. О. Розбудова теорії політичної лінгвістики в українському науковому просторі. *Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2018. Вип. 18. С. 75–88.

10. Соловйова Т. О. Типологія та прагматика прецедентних феноменів в українськомовному політичному дискурсі 2014–2019 рр. : дис. ... д. філософії (PhD) : 035 Філологія. Кривий Ріг, 2022. 236 с.
11. Chilton P. *Analysing political discourse. Theory and Practice*. London : The Taylor & Francis e-Library, 2004. 226 p.
12. Dijk van T. A. What is Political Dicourse Analysis? *Belgian Journal of Linguistics*. 1997. Vol. 11. Is. 1. P. 11–52. URL : <https://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/bjl.11.03dij>
13. Fairclough N. *Political discourse in the media: an analytical framework*. *Approaches to Media Discourse* / ed. A. Bell and P. Garret. Oxford : Blackwell, 1998. 376 p.
14. Graber D. *Political Language*. *Handbook of Political Communication*. Beverly Hills, London: Sage Publications, 1981. P. 195–224.
15. Klemperer V. *LTI. Notizbuch eines Philologen*. Leipzig, 1947. URL : <https://epdf.pub/lti-notizbuch-eines-philologen.html>. (date of the application: 10.12.2019).
16. Lakoff G. *Metaphor and War: The Metaphor System Used to Justify War in the Gulf*. *Peace Research* 23. 1991. P. 25–32.
17. Lasswell H. D., Kaplan A. *Power and Society. A Framework for Political Inquiry*. Yale University Press, 1950. 164 p.
18. Lasswell H. D., Leites N. *Language of Politics: Studies in Quantitative Semantics*. URL : <https://www.questia.com/library/2955396/language-of-politics-studies-in-quantitative-semantics>
19. Orwell G. *Politics and the English Language*. Horizon. 1946. URL : <https://www.orwellfoundation.com/the-orwell-foundation/orwell/essays-and-other-works/politics-and-the-english-language/>
20. *Public Highly Critical of State of Political Discourse in the U.S.* *Pew Research Center*, 2019. URL : <https://www.pewresearch.org/politics/2019/06/19/public-highly-critical-of-state-of-political-discourse-in-the-u-s/>
21. Rivera A. *Antología del discurso político*. Madrid : Los Libros de la Catarata, 2016. 448 p.
22. Soloviova T. The features of the learning of political linguistics at higher education institutions. *International Conference "History, Theory and Methodology of Teaching"*. Освітній вимір. Кривий Ріг, 2020. Вип. 3 (55). С. 217–232. URL : <https://journal.kdpu.edu.ua/ped/issue/view/122>.
23. Velykoroda, Yuriy. *Conceptual Metaphorization through Precedent-Related Phenomena in Media Discourse*. *Studies about languages*. #34, Kaunas University of Technology, 2019. P. 32-45.
24. Wilson J. *Political Discourse*. *Handbook of discourse analysis* / edited by D. Schiffrin, D. Tannen, H. Hamilton. Blackwell Publishers Ltd, 2001. P. 398–415. URL : <https://lg411.files.wordpress.com/2013/08/discourse-analysis-full.pdf>
25. Wodak R., Weiss G. *Analyzing European Union discourses: Theories and applications. A new agenda in (critical) discourse analysis* / ed. by R. Wodak, P. Chilton. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, 2005. P. 121–136.

Викладач: Соловйова Т. О., доцент кафедри англійської філології